МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ

Робоча програма

для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 336.71(07.034)
Ф59

Укладач Ж. О. Андрійченко

Затверджено на засіданні кафедри управління фінансовими послугами.
Протокол № 1 від 26.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Фінансовий моніторинг : робоча програма для студентів спе-
Ф59 ціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Ж. О. Андрійченко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 62 с.

Подано основні складові навчального процесу навчальної дисципліни та її зміст за модулем і темами. Вміщено плани лекцій і семінарських занять, матеріали для проведення практичних занять та закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня.

УДК 336.71(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

В умовах глобалізації економіки і поширення її тінізації, посилення терористичної загрози і розповсюдження зброї масового знищення боротьба із легалізацією доходів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення набуває особливого значення.

Через те, що накопичені злочинні надприбутки, отримані шляхом ухилення від сплати податків, збуту наркотичних засобів, торгівлі зброєю та людьми, корупції тощо, кримінальні структури намагаються легалізувати через інфраструктуру фінансового та інших ринків. Фахівці-економісти повинні чітко розуміти основи фінансового моніторингу та мати сформовані навички щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та вчиненню інших дій, спрямованих на недопущення легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення.

Ухвалення нового закону у цій сфері (Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" від 14.10.2014 р. № 1702) додатково актуалізує дане питання.

Відповідно до норм чинного законодавства кожен суб'єкт первинного фінансового моніторингу повинен мати спеціально навченого і сертифікованого фахівця з фінансового моніторингу. Фахівці суб'єктів державного фінансового моніторингу також повинні мати відповідні компетентності у сфері фінансового моніторингу для реалізації покладених на них повноважень.

Навчальна дисципліна "Фінансовий моніторинг" є варіативною дисципліною, її вивчають згідно з навчальним планом підготовки магістрів за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа і страхування", спеціалізації "Фінансовий менеджмент".

1. Опис навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни "Фінансовий моніторинг" наведена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4/6</td><td>Галузь знань 07 "Управління і адміністрування"</td><td colspan="2">За вибором</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Змістових модулів – 1</td><td rowspan="6">072 "Фінанси, банківська справа і страхування", спеціалізація "Фінансовий менеджмент)"</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td colspan="2">1М</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20</td><td>24 год</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120/180</td><td rowspan="5">Освітній ступінь: магістр</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>20 год</td><td>24 год</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2;
самостійної роботи студента – 4</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год</td><td>132 год</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %;

для заочної форми навчання – 36 %.

Студент повинен сформувати здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму і фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни "Фінансовий моніторинг" є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних вмінь у сфері функціонування системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні та світі.

Тому у процесі вивчення цієї дисципліни студенти повинні засвоїти такі **завдання**:

визначення сутності, етапів та типології легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом;

ознайомлення із міжнародними нормами у сфері протидії легалізації злочинних доходів і фінансування тероризму;

вивчення сутності та видів фінансового моніторингу;

ознайомлення із функціонуванням системи фінансового моніторингу в Україні, правами та обов'язками суб'єктів фінансового моніторингу;

вивчення особливостей організації фінансового моніторингу різними суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Об'єктом навчальної дисципліни є специфічна сфера економічних відносин, пов'язаних із створенням і функціонуванням механізму виявлення і протидії фінансовим операціям, які можуть бути спрямовані на легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Предметом навчальної дисципліни є система заходів, що здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Знання основних положень дисципліни "Фінансовий моніторинг" є необхідною складовою ухвалення правильних рішень як у сфері управління та контролю за економікою, так і під час виконання конкретних завдань фінансового менеджменту та аналізу на місцях.

Необхідним елементом успішного оволодіння навчальним матеріалом дисципліни є самостійна робота студентів із нормативно-правовими актами, науковою літературою та іншими джерелами з питань здійснення фінансового моніторингу.

Робоча програма навчальної дисципліни розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки ма-

гістра. Вона може бути використана для проведення науково-методичних семінарів із працівниками фінансових установ та педагогічними працівниками вищих навчальних закладів.

Із метою кращого засвоєння матеріалу дисципліни студенти повинні до початку її вивчення опанувати спеціальні знання і навички у сфері функціонування фінансового ринку і ринку фінансових послуг під час вивчення відповідних навчальних дисциплін "Фінансовий ринок", "Ринок фінансових послуг", "Страхування".

У результаті засвоєння дисципліни "Фінансовий моніторинг" студент повинен:

знати: необхідність боротьби із легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму; етапи розвитку міжнародних відносин у сфері протидії відмиванню "брудних" грошей та основні міжнародні організації в цій сфері; сутність та типології легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом; основні міжнародні норми у сфері протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, і фінансування тероризму; сутність та види фінансового моніторингу; механізм функціонування системи фінансового моніторингу в Україні; права та обов'язки суб'єктів фінансового моніторингу; особливості організації фінансового моніторингу різними суб'єктами первинного фінансового моніторингу; відповідальність, що передбачена за порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення;

вміти: застосовувати норми законодавства з питань фінансового моніторингу та боротьби проти фінансування тероризму; виявляти фінансові операції з ознаками незвичайності, сумнівності та іншими, які спрямовані на використання фінансової установи в схемі з легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму; оцінювати ризики для фінансової установи – суб'єкта первинного фінансового моніторингу, бути використаною для відмивання "брудних" коштів або фінансування тероризму; розробляти внутрішні документи суб'єкта первинного фінансового моніторингу з питань фінансового моніторингу.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення цієї навчальної дисципліни, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Програмні результати навчання
Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму і фінансування розповсюдження зброї масового знищення	Обирати методи адаптації та напрями використання міжнародних стандартів та нормативів у професійній діяльності
	Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування
	Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети
	Демонструвати навички спілкування в професійних і наукових колах іноземними мовами

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, практичних та семінарських занять. Для опанування згаданих компетентностей використовують різні форми проведення занять та контролю знань студентів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях

Поняття та джерела походження "брудних" грошей. Сутність поняття "відмивання" коштів та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Необхідність міжнародної співпраці для боротьби з легалізацією доходів, здобутих у злочинний спосіб, фінансуванням тероризму, фінансуванням

розповсюдження зброї масового знищення. Чорний список FATF (некооперативні країни та території).

Міжнародні організації в сфері боротьби з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму: *FATF,* Євразійська група, *MONEYVAL,* Еґмонтська група, ООН, МВФ, Базельський комітет, Вольфсберзька група, Інтерпол та ін.

Етапи розвитку системи запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні (далі – ПВД/ФТ).

Література: основна [4 – 6]; додаткова [19; 56].

Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму

Рекомендації *FATF*. Варшавська Конвенція Ради Європи про відмивання, виявлення, вилучення та конфіскацію доходів від злочинної діяльності та фінансування тероризму.

Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму. Палермська Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності. Меридська Конвенція ООН проти корупції. Страсбурзька Конвенція Ради Європи *ETS* №141 про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Резолюції Ради Безпеки ООН.

Директива Європейського Парламенту та Ради ЄС 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму. Документи Базельського комітету з банківського нагляду. Документи Еґмонтської групи. Вольфсберзькі принципи.

Література: основна [2; 4; 5]; додаткова [10; 27; 53; 58; 63; 65 –71; 76].

Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом

Найбільш поширені моделі відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом.

Сучасні світові типології легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом.

Загальні вітчизняні тенденції легалізації злочинних коштів: типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом через банківські і небанківські фінансові установи, ринок нерухомого майна, шляхом зняття готівки та ін.

Література: основна [4; 5]; додаткова [10; 16; 44; 62; 73 – 75].

Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні

Засади функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Законодавство у сфері фінансового моніторингу. Поняття та види фінансового моніторингу. Система та суб'єкти фінансового моніторингу. Характеристика фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу. Ознаки фінансових операцій, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу.

Література: основна [1; 3 – 8]; додаткова [9; 11; 12; 13; 27; 57; 62].

Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України

Місце Держфінмоніторингу в системі центральних органів виконавчої влади України. Основні завдання Держфінмоніторингу. Повноваження та права Держфінмоніторингу. Організаційна структура Держфінмоніторингу. Повноваження Голови Держфінмоніторингу. Взаємодія Держфінмоніторингу з різними органами та організаціями у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Література: основна [4; 5; 7; 8]; додаткова [27; 28; 62; 64].

Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу

Суб'єкти державного фінансового моніторингу та їх повноваження. Завдання та повноваження Національного банку України, Національної комісії із цінних паперів та фондового ринку та Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Види суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Обов'язки та права суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Література: основна [4; 5; 7; 8]; додаткова [14; 20; 22 – 25; 34 – 38; 43; 47; 48; 51; 52; 54; 55; 60].

Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу

Загальні вимоги до організації фінансового моніторингу. Порядок взяття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Призначення працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу, його права та обов'язки. Встановлення правил проведення фінансового моніторингу. Програма здійснення фінансового моніторингу.

Вимоги до ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції або забезпечують їх здійснення. Порядок вивчення клієнтів.

Порядок виявлення та реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу. Порядок надання Держфінмоніторингу України інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу банківськими і небанківськими фінансовими установами. Порядок виправлення помилок в інформації про фінансову операцію.

Порядок виявлення, зупинення та надання інформації про фінансову операцію, учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

Порядок відмови у забезпеченні здійснення фінансової операції та надання про неї інформації Держфінмоніторингу України.

Управління ризиками використання фінансової установи у відмиванні злочинних доходів та критерії ризиків.

Особливості здійснення фінансового моніторингу в банках. Особливості здійснення фінансового моніторингу в небанківських фінансових установах.

Література: основна [4; 5; 7; 8]; додаткова [14; 15; 26; 29 – 30; 33; 35 – 41; 50; 60].

Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу

Заходи, що здійснюються спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму.

Особливості здійснення фінансового моніторингу суб'єктами підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомого майна. Особливості здійс-

нення фінансового моніторингу нотаріусами, адвокатами, суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги.

Література: основна [4; 7; 8]; додаткова [31; 32; 59; 62].

Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму

Кримінальна відповідальність за легалізацію злочинних доходів. Кримінальна відповідальність за фінансування тероризму. Кримінальна відповідальність за розповсюдження зброї масового знищення. Кримінальна, адміністративна та цивільно-правова відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Література: основна [4; 5; 7; 8]; додаткова [17; 19; 42; 60; 72].

4. Структура навчальної дисципліни

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчального змістового модуля. Тематичний план дисципліни складається з одного змістового модуля (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекційні	практичні та семінарські заняття	самостійна робота		лекційні	практичні та семінарські заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях	12	2	2	8	17	2	2	13

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	12	2	2	8	17	2	2	13
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	12	2	2	8	23	4	4	15
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	12	2	2	8	17	2	2	13
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України	12	2	2	8	17	2	2	13
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу	12	2	2	8	14	4	4	13
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу	24	4	4	16	34	4	4	26
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу	12	2	2	8	17	2	2	13
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	12	2	2	8	17	2	2	13
Усього годин	**120**	**20**	**20**	**80**	**180**	**24**	**24**	**132**

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом її навчального модулю, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

5. Плани семінарських та зміст практичних занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія з питань за темами, визначеними робочою навчальною програмою, і попередньо опрацьованими студентами. Крім того, на семінарі можуть обговорюватися проблемні питання, відповідь на які формується у ході дискусії.

План проведення семінарських занять наведено в табл. 5.1

Таблиця 5.1

План проведення семінарських занять

Назва теми	Перелік завдань до опрацювання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях	**План семінарського заняття** 1. Поняття та джерела походження "брудних" грошей. 2. Сутність поняття "відмивання" коштів та легалізації доходів. 3. Міжнародна співпраця для боротьби з легалізацією доходів, здобутих у злочинний спосіб, та фінансуванням тероризму. 4. Етапи розвитку системи запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму в Україні	1	Основна: [4 – 6]; додаткова: [19; 56]
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	**План семінарського заняття** 1. Рекомендації FATF. 2. Основні міжнародні конвенції з питань відмивання доходів від злочинної діяльності та фінансування тероризму. 3. Документи Базельського комітету з банківського нагляду. 4. Документи Еґмонтської групи. 5. Вольфсберзькі принципи. 6. Директива Європейського Парламенту та Ради ЄС 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 15; 26; 29 – 30; 33; 35 – 41; 50; 60]

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	**План семінарського заняття** 1. Найбільш поширені моделі відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. 2. Сучасні світові типології легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом. 3. Загальні вітчизняні тенденції легалізації злочинних коштів	1	Основна: [4; 5]; додаткова: [10; 16; 44; 62; 73 – 75]
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	**План семінарського заняття** 1. Засади функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. 2. Поняття та види фінансового моніторингу. 3. Система та суб'єкти фінансового моніторингу. 4. Характеристика фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу. 5. Ознаки фінансових операцій, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу	1	Основна: [1; 3 – 8]; додаткова: [9; 11 – 13; 27; 57; 62]
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України	**План семінарського заняття** 1. Місце Держфінмоніторингу в системі центральних органів виконавчої влади України. 2. Основні завдання, повноваження та права Держфінмоніторингу. 3. Організаційна структура Державної служби фінансового моніторингу. 4. Взаємодія Держфінмоніторингу з різними органами та організаціями у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [27; 28; 62; 64]
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу	**План семінарського заняття** 1. Суб'єкти державного фінансового моніторингу та їх повноваження. 2. Завдання та повноваження регуляторів ринків фінансових послуг як суб'єктів державного фінансового моніторингу. 3. Види суб'єктів первинного фінансового моніторингу	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 20; 22 – 25; 34 – 38; 43; 47; 48; 51; 52; 54; 55; 60]

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4
	4. Обов'язки та права суб'єктів первинного фінансового моніторингу		
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу	**План семінарського заняття** 1. Загальні вимоги до організації фінансового моніторингу. 2. Призначення працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу, його права та обов'язки. Кваліфікаційні вимоги до відповідального працівника у сфері фінансового моніторингу. 3. Правила та програма фінансового моніторингу. 4. Вимоги до ідентифікації та вивчення осіб, що здійснюють фінансові операції. 5. Порядок виявлення, реєстрації та надання Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. 6. Порядок виявлення, зупинення та надання Держфінмоніторингу інформації про фінансову операцію, учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності. 7. Управління ризиками використання фінансової установи у відмиванні злочинних доходів та критерії ризиків. 8. Особливості здійснення фінансового моніторингу в банках. 9. Особливості здійснення фінансового моніторингу в небанківських фінансових установах	2	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 15; 26; 29 – 30; 33; 35 – 41; 50; 60]
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу	**План семінарського заняття** 1. Заходи, що здійснюються спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері протидії відмиванню "брудних" коштів. 2. Особливості здійснення фінансового моніторингу суб'єктами підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомого майна	1	Основна: [4; 7; 8]; додаткова: [31; 32; 59; 62]

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
	3. Особливості здійснення фінансового моніторингу нотаріусами, адвокатами, суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги. 4. Особливості організації фінансового моніторингу іншими спеціально визначеними не фінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу		
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	**План семінарського заняття** 1. Кримінальна відповідальність за легалізацію злочинних доходів. 2. Кримінальна відповідальність за фінансування тероризму. 3. Види відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [17; 19; 42; 60; 72]
Усього		**10**	

Практичне заняття – форма навчального заняття, на якому відбувається формування вмінь та навичок виконання певних видів практичних робіт: визначення критеріїв сумнівності фінансових операцій, виявлення ознак (індикаторів), опрацювання нормативно-правових актів, які регламентують здійснення фінансового моніторингу.

У процесі практичного заняття студенти самостійно або в малих групах вирішують запропоновані завдання. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння студентами матеріалу викладач перевіряє та оцінює результати роботи, підбиває підсумки її виконання.

У межах дисципліни "Фінансовий моніторинг" із метою досягнення комплексності і системності знань і умінь студентів доцільно в межах одного навчального заняття поєднувати елементи семінарського і практичного занять.

План проведення практичних занять та приклади типових практичних завдань за темами наведено в табл. 5.2

Таблиця 5.2

План проведення практичних занять та приклади типових практичних завдань за темами

Назва теми	Перелік завдань до опрацювання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях	**Практичні завдання** **Завдання 1** Побудувати схему функціонування органу фінансової розвідки. **Завдання 2** Побудувати схему прийняття національного органу фінансової розвідки до членів Еґмонтської групи. **Завдання 3** Побудувати інформаційну таблицю офшорних зон відповідно до українського законодавства за період з 2006 до 2019 рр.	1	Основна: [4 – 6]; додаткова: [19; 56]
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	**Практичні завдання** **Завдання 1** Скласти аналітичну таблицю для оцінювання відповідності національної системи фінансового моніторингу України вимогам міжнародних організацій. **Завдання 2** Який із критеріїв сумнівності за матеріалами Еґмонтської групи та Вольфсберзькими принципами має місце у наведеній ситуації: особа активно здійснювала великомасштабні полівалютні конверсійні операції через фінансову установу, пояснюючи свої дії необхідністю допомоги брату в його легальному фотокопіювальному та обмінному бізнесі, який зареєстрований і здійснюється в сусідній державі. Перевірка показала наявність дозвільних документів лише на фотокопіювальний бізнес	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; Додаткова: [14; 15; 26; 29 – 30; 33; 35 – 41; 50; 60]

Продовження табл. 5.2

1	2	3	4
	Завдання 3 Які індикатори згідно із Вольфсберзькими принципами та матеріалами Еґмонтської групи свідчать про можливість легалізації не законно одержаних доходів через проведення даної фінансової операції: групою осіб протягом тижня в різних філіях банку було отримано готівку за більш ніж 50 чеками. Отримані суми були приблизно однаковими і знаходилися на межі обов'язкового фінансового моніторингу. Чеки походили від одного відправника коштів		
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	**Практичні завдання** **Завдання 1** Виокремити в запропонованій ситуації певні елементи схеми легалізації доходів: численні організації на території Нью-Йорка купували в ювелірів злитки золота, золоті вироби еквівалентної вартості за готівку, яка була доходом від наркобізнесу. Ювеліри Нью-Йорка переплавляли золото на такі вироби: корпуси годинників та ланцюжки. У деяких випадках, золото було заховано в приладах, які потім переправлялися в Колумбію. Щойно золото надходило до Колумбії, його перепродавали за готівку. **Завдання 2** Виокремити в запропонованій ситуації певні типологічні ознаки легалізації доходів: клієнт банку у Люксембурзі (іноземний дипломат) привернув увагу серією внесків на депозит готівки, з яких незабаром були здійснені грошові перекази третім сторонам за кордон. Під час здійснення однієї із цих операцій, він розмістив на депозит надзвичайно велику суму	1	Основна: [4; 5]; додаткова: [10; 16; 44; 62; 73 – 75]

Продовження табл. 5.2

1	2	3	4
	купюрами малого номіналу. Пояснюючи свої дії він заявив, що внески готівкою були доходами від операцій продажу антикваріату, в яких він був посередником. **Завдання 3** Виокремити в запропонованій ситуації певні типологічні ознаки схеми з відмивання доходів: Державна страхова компанії країни, що входила до "чорного списку", отримувала від державних чиновників завищені страхові премії. Потім вони спрямовувалися на перестрахування через компанію, що знаходиться у Великобританії та контролюється політичними діячами з тієї самої іноземної держави. Надлишкові премії послідовно виплачувалися через офшорну компанію на особисті рахунки політичних діячів у різних країнах		
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	**Практичні завдання** **Завдання 1** Встановити, чи підлягає дана фінансова операція обов'язковому фінансовому моніторингу: страхова компанія отримала від одного страхувальника на основі трьох договорів страхування страхові платежі у сумі 320 тис. грн, оформлені одним платіжним дорученням. **Завдання 2** Встановити, чи підлягає дана фінансова операція внутрішньому фінансовому моніторингу: студент розміщує на депозитному рахунку 250 тис. грн у готівковій формі. **Завдання 3** Встановити, чи підлягає наведена фінансова операція внутрішньому фінансовому моніторингу:	1	Основна: [1; 3 – 8]; додаткова: [9; 11 – 13; 27; 57; 62]

Продовження табл. 5.2

1	2	3	4
	на поточний рахунок науково-виробничого підприємства із середньомісячним оборотом 300 тис. грн протягом місяця надійшла серія внесків від фізичних осіб у готівковій формі на загальну суму 500 тис. грн		
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України	**Практичні завдання** **Завдання 1** Державна служба фінансового моніторингу звернулася до ріелтора із запитом про інформацію щодо відстеження фінансових операцій клієнта, який купив 3-кімнатну квартиру в престижному районі міста за ціною – 900 тис. грн. Чи є правомірним такий запит? **Завдання 2** Отримавши інформаційне повідомлення від банку про затримання проведення вкрай сумнівної фінансової операції, що підлягала обов'язковому фінансовому моніторингу, Державна служба фінансового моніторингу України проаналізувала відомості, співставила їх з повідомленнями інших суб'єктів первинного фінансового моніторингу – і продовжила строки замороження операції ще на 10 днів. По закінченні цього періоду Державна служба фінансового моніторингу України дійшла висновку, що дана фінансова операція не є елементом злочинної схеми і тому може бути здійснена. Обурений затримкою проведення операції на 12 днів учасник операції звернувся до адміністративного суду з позовом щодо визнання дій Державної служби фінансового моніторингу неправомірними і відшкодування завданих збитків. Яким має бути рішення суду?	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [27; 28; 62; 64]

Продовження табл. 5.2

1	2	3	4
	Завдання 3 Державна служба фінансового моніторингу звернулася до Харківського союзу страховиків з усним запитом щодо надання інформації про діяльність однієї страхової організації – учасниці асоціації, який не був задоволений. Чи є відмова Союзу страховиків від співпраці із Державною службою фінансового моніторингу правомірною?		
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу	**Практичні завдання** **Завдання 1** Побудувати порівняльну таблицю обов'язків звичайних та спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу та порівняльну таблицю реалізації повноважень регуляторів ринків фінансових послуг як суб'єктів державного фінансового моніторингу у сфері методичного забезпечення запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. **Завдання 2** Страхова компанія вважає недоцільним здійснювати повну ідентифікацію клієнтів під час укладання договорів на незначні суми, а тим більше зберігати 5 років документацію про такі операції та їх учасників. Чи відповідає така позиція вимогам законодавства?	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 20; 22 – 25; 34 – 38; 43; 47; 48; 51; 52; 54; 55; 60]
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу	**Практичні завдання** **Завдання 1** Розробити програму і Правила фінансового моніторингу. **Завдання 2** Нерезидент – фізична особа прибув в Україну із Бахрейну та зупинився в готелі. Готель застрахував свою відповідальність перед клієнтами у	2	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 15; 26; 29 – 30; 33; 35 – 41; 50; 60]

Закінчення табл. 5.2

1	2	3	4
	страховій компанії за шкоду, яка може бути заподіяна їх життю, здоров'ю та майну під час перебування в готелі, здійснив виплату цій страховій компанії страхової премії на рахунок у банку "А". Через три дні стався страховий випадок (були викрадені речі громадянина із Бахрейну). Громадянин Бахрейну не дочекався виплати страховою компанією страхового відшкодування та повернувся на батьківщину. Через місяць страхова компанія перерахувала через банк "А" страхове відшкодування на суму 500 тис. дол. США в Бахрейн з метою виплати громадянину Бахрейну. Провести визначення рівня ризику залучення фінансової установи до злочинної схеми із легалізації доходів за допомогою бального методу. Які заходи може здійснити банк для зниження ступеню ризику?		
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу	**Практичні завдання** **Завдання 1** Побудувати можливі схеми легалізації злочинних доходів через ринок нерухомості та визначити індикатори, за якими їх можна виявити. **Завдання 2** Розробити можливі схеми легалізації злочинних доходів через адвокатів, нотаріусів із використанням особливостей їх статусу та встановити індикатори, за якими їх можна виявити	1	Основна: [4; 7; 8]; додаткова: [31; 32; 59; 62]
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	**Практичні завдання** **Завдання 1** Проаналізувати показники, що характеризують структуру та динаміку стану розгляду кримінальних справ за злочинами у сфері легалізації незаконно одержаних доходів за останні три роки. Зробити висновки	1	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [17; 19; 42; 60; 72]
Усього		**10**	

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначають навчальним планом, він становить 67 % (80 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

Форми самостійної роботи студентів:

опрацювання державних нормативних джерел, підручників та навчальних посібників, монографій, словників;

опрацювання лекційного матеріалу;

самостійне вивчення окремих питань на основі навчальної та додаткової літератури;

підготовка до виступів на семінарах, виконання практичних вправ;

виконання наукових досліджень: підготовка наукових завдань, есе, статей;

контрольна перевірка студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;

підготовка до поточного контролю знань;

Загальна кількість годин, відведених для проведення самостійної роботи студентів, складає 80 годин.

Питання для самостійного вивчення ставляться після проведення відповідної лекції. Для їх вивчення студенти використовують рекомендовану та додаткову літературу. У зв'язку із постійним розвитком законодавчої бази, що регулює фінансові відносини в цілому і у сфері здійснення фінансового моніторингу, зокрема, важливим аспектом засвоєння понятійного апарату та ознак сумнівності фінансових операцій стає

опрацювання нормативно-правових актів, що їх нормативно закріплюють й регламентують. Тому, в завданнях для самостійного опрацювання значну увагу приділяють саме роботі студентів із нормативно-правовими актами, що регламентують основні положення дисципліни "Фінансовий моніторинг".

Перелік завдань для самостійного опрацювання подано в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Завдання для самостійного опрацювання	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях	Ознайомитися із критеріями віднесення держав до чорного списку *FATF*. Ознайомитися із переліком офшорних зон згідно із законодавством України	8	Поточна КР	Основна: [4 – 6]; додаткова: [19; 56]
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму	Ознайомитися із рекомендаціями *FATF*, Базельськими та Вольфсберзькими принципами	8	Поточна КР	Основна: [4; 5; 7; 8]; Додаткова: [14; 15; 26; 29; 30; 33; 35 – 41; 50; 60]
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	Опрацювати міжнародні та національні типології легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	8	Презентація результатів	Основна: [4; 5]; додаткова: [10; 16; 44; 62; 73 – 75]
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	Опрацювати Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"	8	Поточна КР	Основна: [1; 3 – 8]; додаткова: [9; 11 – 13; 27; 57; 62]

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4	5
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України	Ознайомитися з Положенням про Державну службу фінансового моніторингу України; Порядком надання державними органами та органами місцевого самоврядування, державними реєстраторами інформації про фінансові операції на запит до Державної служби фінансового моніторингу та ін.	8	Поточна КР	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [27; 28; 62; 64]
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу	Опрацювати закони України "Про Національний банк України", "Про державне регулювання ринку цінних паперів", "Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг", а також інші нормативно-правові акти щодо повноважень відповідних СДФМ	8	Поточна КР	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 20; 22 – 25; 34 – 38; 43; 47; 48; 51; 52; 54; 55; 60]
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу	Ознайомитися із Положеннями про здійснення фінансового моніторингу та Критеріями ризику легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму	16	Презентація результатів	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [14; 15; 26; 29 – 30; 33; 35 – 41; 50; 60]
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими СПФМ	Ознайомитися із Положеннями про здійснення фінансового моніторингу нефінансовими СПФМ	8	Поточна КР	Основна: [4; 7; 8]; додаткова: [31; 32; 59; 62]
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму	Ознайомитися з положеннями Кримінального кодексу України щодо видів злочинів у сфері легалізації доходів, одержаних злочинних шляхом, фінансування тероризму і фінансування розповсюдження зброї масового знищення та відповідальністю за їх вчинення	8	Поточна КР	Основна: [4; 5; 7; 8]; додаткова: [17; 19; 42; 60; 72]
Усього		**80**		

Контроль засвоєння матеріалу здійснюється на семінарських заняттях, а також протягом проміжного контролю знань.

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Як виникло поняття відмивання "брудних" грошей?
2. Які існують джерела походження "брудних" грошей?
3. У чому полягає сутність легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом?
4. Чому для боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму необхідно поєднання зусиль усіх країн світу?
5. Які наслідки для держави має внесення її до чорного списку *FATF*?
6. Який орган в Україні здійснює формування списку офшорних країн та територій?
7. Які існують міжнародні організації у сфері боротьби з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму та їх повноваження?
8. Охарактеризувати *FATF*. Яка мета та повноваження цієї організації? Представники яких країн входять до цієї організації?
9. Охарактеризувати *MONEYVAL*. Яка мета та повноваження цієї організації? Представники яких країн входять до цієї організації?
10. Яка мета та завдання утворення Еґмонтської групи?
11. Який порядок входу нових країн до Еґмонтської групи?
12. Що становить Базельський комітет та хто в нього входить?
13. Яка мета та завдання утворення Вольфсберзької групи?
14. Які етапи у своєму розвитку пройшла система запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму в Україні?
15. З якою метою розроблені Рекомендації *FATF*? Які основні розділи вони включають?
16. Які основні міжнародні конвенції спрямовані на боротьбу з легалізацією доходів та фінансуванням тероризму?
17. Які вимоги встановлюються Директивою Європейського Парламенту та Ради ЄС 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму?

18. У чому полягають Базельські принципи?

19. У чому полягають Вольфсберзькі принципи?

20. Які моделі відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, є найбільш поширеними на сьогодні?

21. Які існують основні етапи в моделі легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом?

22. В яких напрямках і в який спосіб відбувається легалізація грошей у світі?

23. Як складаються загальні вітчизняні тенденції у сфері легалізації коштів, отриманих у злочинний спосіб?

24. Які основні нормативно-правові акти складають правове підґрунтя функціонування системи фінансового моніторингу в Україні?

25. Що таке фінансовий моніторинг?

26. Які рівні має система фінансового моніторингу в Україні?

27. Хто є суб'єктами фінансового моніторингу?

28. За яких умов фінансові операції підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу?

29. Які ознаки фінансових операцій, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу?

30. Які завдання покладено на Державну службу фінансового моніторингу.

31. Які повноваження та права надано Держфінмоніторингу для виконання покладених на нього завдань?

32. Яка організаційна структура Держфінмоніторингу?

33. В який спосіб організується взаємодія Держфінмоніторингу з різними органами та організаціями в сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму?

34. Хто є суб'єктами державного фінансового моніторингу?

35. У чому полягають повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу?

36. Які завдання та повноваження має Національний банк України у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму?

37. Які завдання та повноваження має Національна комісія із цінних паперів та фондового ринку у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму?

38. Які завдання та повноваження має Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму?

39. Хто є суб'єктами первинного фінансового моніторингу в Україні?

40. Які обов'язки та права мають суб'єкти первинного фінансового моніторингу?

41. Які існують основні нормативно-правові акти у сфері правового регулювання організації фінансового моніторингу в Україні?

42. Який порядок прийняття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу?

43. Який порядок призначення працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу?

44. Які існують кваліфікаційні вимоги до працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу?

45. Які права та обов'язки працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу?

46. Які правила проведення фінансового моніторингу?

47. Які положення мають знайти відображення в Програмі здійснення фінансового моніторингу?

48. Який порядок ідентифікації та вивчення осіб, що здійснюють фінансові операції або забезпечують їх здійснення?

49. Який порядок виявлення та реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу?

50. У які терміни та в який спосіб має відбуватися передача Держфінмоніторингу України інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу банківськими і небанківськими фінансовими установами?

51. Який встановлено порядок виправлення помилок в інформації про фінансову операцію?

52. Як відбувається виявлення, зупинення та надання інформації про фінансову операцію, учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності?

53. У який спосіб суб'єкти первинного фінансового моніторингу отримують інформацію про перелік осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності?

54. У яких випадках суб'єкт первинного фінансового моніторингу має відмовити у забезпеченні здійснення фінансової операції та передати про неї інформацію до Держфінмоніторингу України?

55. Що становить процедура управління ризиками фінансової установи?

56. За якими критеріями відбувається оцінювання ризиків використання фінансової установи у відмиванні злочинних доходів та фінансуванні тероризму?

57. Які особливості має здійснення фінансового моніторингу у банках?

58. Які особливості здійснення фінансового моніторингу у небанківських фінансових установах?

59. У яких випадках на спеціально визначених суб'єктів покладаються обов'язки суб'єктів первинного фінансового моніторингу?

60. Які обов'язки реалізуються спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму?

61. У чому полягають особливості здійснення фінансового моніторингу суб'єктами підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомого майна?

62. Які особливості здійснення фінансового моніторингу нотаріусами, адвокатами, суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги?

63. Як відбувається організація фінансового моніторингу іншими спеціально визначеними не фінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу (представниками ювелірного, ігрового бізнесу, тощо).

64. До яких видів юридичної відповідальності можуть бути притягнуті особи, винні в порушенні вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму?

65. За якими статтями Кримінального кодексу кваліфікуються злочини у сфері легалізації незаконно отриманих доходів?

66. У чому полягають труднощі у кваліфікації злочинів у сфері легалізації незаконно одержаних доходів?

67. Які санкції передбачені Кримінальним кодексом України за вчинення злочинів із легалізації доходів, одержаних у незаконний спосіб?

68. Яку відповідальність несуть особи, винні в умисному ненаданні інформації щодо легалізації незаконно одержаних доходів?

69. Яка відповідальність передбачена за фінансування розповсюдження зброї масового знищення та фінансування тероризму?

70. Які господарсько-адміністративні штрафні санкції можуть бути накладені на суб'єктів первинного фінансового моніторингу за недотримання вимог законодавства у сфері ПВД/ФТ?

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Індивідуально-консультативна робота проводиться у вигляді:

індивідуальних консультацій (стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни, а також практичних завдань, під час вирішення яких виникли труднощі);

групових консультацій (розгляд типових прикладів, що дозволяють більш образно презентувати теоретичний матеріал, який виявився складним для розуміння, чи викликав питання, розгляд практичних ситуацій, що потребують колективного обговорення);

індивідуального захисту самостійних завдань;

підготовки до виступу на науковій конференції (семінарі), до участі в олімпіаді.

8. Методи навчання

Під час викладення дисципліни "Фінансовий моніторинг" для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, ситуаційні завдання, кейс-метод.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 8.1 та 8.2.

Таблиця 8.1

Використання методик активізації процесу навчання
(лекційні заняття)

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях	Міні-лекція з питання "Виникнення поняття відмивання "брудних коштів"
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	Міні-лекція з питання "Імплементація міжнародних стандартів у вітчизняне законодавство у сфері фінансового моніторингу"
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	Міні-лекція з питання "Схеми легалізації злочинно одержаних доходів"
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	Міні-лекція "Оцінка відповідності національної системи ПВД/ФТ міжнародним стандартам"
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України	Міні-лекція з питання "Місце Державної служби фінансового моніторингу України в системі державних органів"
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу	Міні-лекція з питання "Альтернативні підходи до формування обов'язків СПФМ: іноземний досвід"
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу	Міні-лекція з питання "Управління ризиками"
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу	Проблемна лекція "Проблеми здійснення фінансового моніторингу нефінансовими спеціально визначеними суб'єктами фінансового моніторингу"
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	Проблемна лекція "Проблеми притягнення до кримінальної відповідальності за легалізацію злочинних доходів"

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

(семінарські та практичні заняття)

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівнях	Тема семінарського заняття "Становлення системи ПВД/ФТ". Дискусія "Необхідність розкриття інформації для недопущення легалізації злочинних доходів"	Семінари-дискусії, презентації
	Завдання 1. Визначити офшорні та некорпоративні держави відповідно до міжнародних та українських норм	
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму	Тема семінарського заняття "Проблеми реалізації міжнародних стандартів у сфері фінансового моніторингу в Україні"	Семінари-дискусії, презентації
	Завдання 2. Оцінити відповідність національної системи фінансового моніторингу України вимогам міжнародних організацій	
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	Тема семінарського заняття "Порівняльний аналіз еволюції світових та вітчизняних типологій легалізації брудних коштів"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, кейс-метод, презентації
	Завдання 3. Виявити ознаки злочинів із легалізації доходів у запропонованих ситуаціях. Кейс "Типологія легалізації доходів у різних сферах діяльності"	
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	Тема семінарського заняття "Система фінансового моніторингу України"	Семінари-дискусії, кейс-метод, презентації
	Завдання 4. Виявити фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Кейс "Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу"	

Закінчення табл. 8.2

1	2	3
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу України	Тема семінарського заняття "Критерії оцінки ефективності діяльності Держфінмоніторингу"	Семінари-дискусії, презентації
	Завдання 5. Проаналізувати ефективність роботи Державної служби фінансового моніторингу України	
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу	Тема семінарського заняття "Права та обов'язки суб'єктів фінансового моніторингу"	Семінари-дискусії, кейс-метод, презентації
	Завдання 6. Виконати обов'язки СПФМ із ідентифікації, виявлення, інформуванні про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу	
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу	Тема семінарського заняття "Організація фінансового моніторингу"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, презентації
	Завдання 7. Розробити програму і правила фінансового моніторингу	
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу	Тема семінарського заняття "Організація фінансового моніторингу нефінансовими суб'єктами"	Семінари-дискусії, презентації
	Завдання 8. Розробити критерії ризиків легалізації злочинних доходів для не фінансових суб'єктів первинного фінансового моніторингу	
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму	Тема семінарського заняття "Відповідальність за порушення у сфері ПВД/ФТ"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, кейс-метод, презентації
	Завдання 9. Проаналізувати показники, що характеризують структуру та динаміку стану розгляду кримінальних справ за злочинами у сфері ВД/ФТ за останні три роки. Кейс із визначення відповідальності за порушення законодавства у сфері ПВД/ФТ	

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання,

але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності ухвалювати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників із приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робот. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного студента, так і колективними, тобто виступи двох та більше студентів.

9. Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності студентів, що відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій України з дисципліни "Фінансовий

моніторинг", містить поточний та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюють протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять, його оцінюють сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти залік, – 60 балів).

Поточний контроль із цієї навчальної дисципліни може проводитися в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

перевірка есе, наукових завдань та статей за заданою тематикою;

проведення поточних контрольних робіт;

проведення підсумкової контрольної роботи.

Підсумковий/семестровий контроль проводять у формі семестрового заліку, відповідно до графіка навчального процесу, шляхом виставлення сумарної кількості балів за результатами поточного контролю.

Порядок поточного оцінювання знань студентів. На початку вивчення дисципліни лектор повідомляє студентів про наявність робочої навчальної програми, в тому числі її електронного варіанта, "Технологічної карти накопичувальних рейтингових балів із навчальної дисципліни", "Рейтинг-плану дисципліни" та розподілу балів за формами та методами навчання (табл. 11.1).

Під час виставлення балів за поточний контроль *оцінюванню підлягають*: рівень засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь і навичок із тем; самостійне опрацювання тем; виконання наукових завдань, контрольних робіт; написання есе та рефератів.

Результати поточного оцінювання рівня засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності студентів, відповідно до рівня Національної рамки кваліфікацій України за семестр і за кожне заняття, виставляються лектором (разом із викладачем, що веде заняття), у електронному журналі та "Журналі обліку успішності студентів" викладача.

Підсумковий семестровий контроль. Семестровий контроль за навчальною дисципліною "Фінансовий моніторинг" здійснюється у формі заліку, який виставляється диференційовано у відповідній графі *"Відомості обліку успішності*", і є результатом складання усіх проміжних балів за всіма видами поточного контролю.

Мінімально можлива кількість балів із 100 балів за поточний контроль упродовж семестру, що дозволяє атестувати студента, – 60 балів.

У випадку, якщо студентом набрано менше 60 балів за результатами семестрової успішності, викладач повідомляє завідувача кафедри. Подальша процедура ліквідації академічної заборгованості здійснюється відповідно до внутрішніх положень ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Критерії оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання наукових завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виконання завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Поточні контрольні роботи проводяться 2 рази за семестр. Вони складаються з тестових запитань одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни. Підсумкова контрольна робота проводиться 1 раз за семестр та містить теоретичні, тестові та практичні завдання різного рівня складності.

Приклад тестового завдання для поточної контрольної роботи

1. Якою групою високорозвинених країн було створено ФАТФ?

A. Велика сімка. C. Європейський союз.

B. Велика вісімка. D. ООН.

2. Україна є державою-учасником:

A. MONEYVAL, D. РГТ.

B. ЄАГ. E. Еґмонт.

C. ФАТФ.

3. Вперше необхідність криміналізації легалізації злочинних доходів закріплено у:

A. Палермська конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності.

B. Резолюція 1267 Ради Безпеки ООН.

C. Віденська конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

D. Меридська конвенція.

4. На яких основних питаннях зроблено акцент у Рекомендаціях ФАТФ 2012 року.

A. Боротьба з фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.

B. Корупція.

C. Податкові злочини.

D. Фінансування тероризму.

E. Усі відповіді правильні.

F. Правильної відповіді немає.

5. Сукупність заходів Державної служби фінансового моніторингу України з аналізу інформації щодо фінансових операцій, що надається суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а також заходів із перевірки такої інформації відповідно до законодавства України, – це:

A. Фінансовий моніторинг.

B. Обов'язковий фінансовий моніторинг.

C. Внутрішній фінансовий моніторинг.

D. Зовнішній фінансовий моніторинг.

E. Усі відповіді правильні

F. Правильна відповідь відсутня.

6. Система фінансового моніторингу в Україні складається з рівнів:

A. Первинного та вторинного.
B. Зовнішнього та внутрішнього.
C. Первинного та державного.
D. Правильна відповідь відсутня.

7. Назвіть три стадії трифазної моделі:

A. Розшарування, відмивання, розміщення.
B. Розміщення, розшарування, інтеграція.
C. Відмивання, інтеграція, розшарування.
D. Розшарування, розміщення, інтеграція.

8. Яка стадія трифазної моделі становить собою надання коштам, що були отримані злочинним шляхом, вигляду легально набутих:

A. Нульова.
B. Перша.
C. Друга.
D. Третя.

9. Організація, яка регулярно складає звіт із переліком сучасних типологій:

A. ФАТФ.
B. ЄАГ.
C. MONEYVAL.
D. Всі відповіді правильні.
E. Правильної відповіді немає.

10. Назвіть приклад типології

A. Легалізація коштів через використання банківської системи.
B. Використання "технічних" цінних паперів.
C. Усі відповіді правильні.
D. Правильна відповідь відсутня.

Контроль самостійної роботи здійснюється як виконання і захист наукового завдання, проблемно-аналітичного есе з презентацією за темами, рекомендованими викладачем, підготовки статті.

Приклад завдання для самостійної роботи

Наукове завдання

Проаналізувати діяльність страхових компаній у системі фінансового моніторингу Україні.

Розглянути теоретико-правові, організаційні засади здійснення фінансового моніторингу у страхових компаніях, проаналізувати місце

страхових компаній у системі фінансового моніторингу України, динаміку ППО страхових компаній за останні 5 років.

Дослідити типології легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, у сфері страхування. З'ясувати проблеми, що існують у сфері організації фінансового моніторингу у страхових компаній і обґрунтувати напрями їх вирішення.

Для аналізу діяльності страхових компаній у сфері фінансового моніторингу рекомендується:

опрацювати відповідну нормативну-правову базу, сучасні публікації, навчальну і наукову літературу;

відвідати сайт Нацкомфінпослуг і Державної служби фінансового моніторингу та дослідити подану там інформацію;

відвідати офіс страхової компанії і на собі протестувати систему фінансового моніторингу, що діє в ній.

Результати дослідження подати в письмовому вигляді та презентувати під час заняття.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе/статті є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи і грамотність подання матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Під час оцінювання виконання наукових завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Критерії оцінювання поточної контрольної роботи та наукового завдання подано в табл. 9.1, 9.2.

Таблиця 9.1

Критерії оцінювання поточної контрольної роботи

Вид контролю	Кількість тестів	Бал за кожну правильну відповідь
Поточна контрольна робота	10	1

Таблиця 9.2

Критерії оцінювання наукового завдання, твору, есе

Кількість балів, що отримує студент за виконання завдання	Відповідність вирішення завдання зазначеному опису
0 – 11	Завдання не виконане або виконане концептуально неправильно
12 – 14	Завдання виконане задовільно, містить мінімальні поверхневі знання матеріалу
15 – 17	Завдання виконане добре, містить ґрунтовні знання матеріалу
18 – 19	Завдання виконане відмінно, містить ґрунтовні знання та має творчій характер, результати роботи представлені на занятті чи на індивідуальній консультації
20	Завдання виконане відмінно, результати роботи презентовані на занятті з використанням засобів візуалізації

Підсумкову контрольну роботу проводять письмово. Максимальна кількість балів, що може отримати студент за її успішне виконання, становить 20 балів.

Завдання з підсумкової контрольної роботи містить три завдання: контрольно-тестове, діагностичне та евристичне.

Приклад завдання для підсумкової контрольної роботи

Завдання 1 (контрольно-тестове) – оцінювання у межах 5 балів

1. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право відмовитися:

А. Від проведення фінансової операції в разі, якщо фінансова операція містить ознаки такої, що згідно із Законом підлягає фінансовому моніторингу**.**

Б. Від встановлення (підтримання) ділових відносин (у тому числі шляхом розірвання ділових відносин).

В. Від проведення фінансової операції у разі ненадання клієнтом необхідних для вивчення клієнтів документів або встановлення клієнту неприйнятно високого ризику за результатами оцінювання ризику**.**

Г. Усі відповіді правильні**.**

2. Спеціально уповноваженим органом нагляд у сфері ПВД/ФТ здійснюється щодо:

А. Суб'єктів господарювання, які проводять лотереї або азартні ігри.

Б. Нотаріусів, адвокатів, адвокатських бюро та об'єднань і суб'єктів господарювання, що надають юридичні послуги (за винятком осіб, що надають послуги в межах трудових правовідносин).

В. Суб'єктів підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомого майна.

Г. Суб'єктів господарювання, які здійснюють торгівлю дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та виробами з них.

3. Фінансова операція підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу, якщо у суб'єкта первинного фінансового моніторингу виникають підозри, які ґрунтуються, зокрема, на:

А. Критеріях ризиків, визначених самостійно СПФМ з урахуванням критеріїв ризиків, встановлених центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері ПВД/ФТ.

Б. Встановленні за результатами проведеного аналізу факту (фактів) невідповідності фінансової (фінансових) операції (операцій) фінансовому стану та/або змісту діяльності клієнта.

В. Типологічних дослідженнях у сфері ПВД/ФТ, підготовлених та оприлюднених спеціально уповноваженим органом.

Г. Усі відповіді правильні.

4. Національна оцінка ризиків проводиться систематично, але не рідше:

А. Одного разу на два роки.
В. Одного разу на чотири роки.
Б. Одного разу на три роки.
Г. Одного разу на п'ять років.

5. Вигодоодержувач – це:

А. Громадян України, що здійснює фінансову операцію.

Б. Особа, на користь якої проводиться фінансова операція.

В. Особа, що має високий ризик.

Г. Особа, яка здійснює фінансову операцію, що підлягає ФМ**.**

6. Подання посадовими особами та іншими працівниками суб'єктів господарювання, підприємств, установ та організацій спеціально уповноваженому органу інформації відповідно до вимог Закону України № 1702 не є:

А. Порушенням порядку розкриття інформації з обмеженим доступом.

Б. Порушення банківської таємниці.

В. Порушенням таємниці фінансового моніторингу.

Г. Усі відповіді правильні**.**

7. Нагляд за виконанням вимог законодавства, що регулює відносини у сфері ПВД/ФТ, банками, віднесеними до категорії неплатоспроможних, щодо яких запроваджена процедура тимчасової адміністрації здійснюється:

А. Міністерством фінансів України.

Б. Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

В. Генеральною прокуратурою України.

Г. НБУ.

8. Забезпечення міжнародного співробітництва у сфері ПВД/ФТ покладається на:

А. Міністерство юстиції України та Генеральну прокуратуру України**.**

Б. Службу безпеки України за участю Міністерства закордонних справ України.

В. Міністерство закордонних справ України**.**

Г. Усі відповіді правильні**.**

9. Санкції до суб'єктів первинного фінансового моніторингу за порушення вимог законодавства у сфері ПВД/ФТ застосовуються СДФМ, які відповідно до Закону здійснюють функції з державного регулювання і нагляду за ними:

А. Протягом 3 місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через 3 роки з дня його вчинення.

Б. Протягом 6 місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через 3 роки з дня його вчинення**.**

В. Протягом року з дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через 3 роки з дня його вчинення.

Г. Правильна відповідь відсутня.

10. Органи виконавчої влади, державні реєстратори, правоохоронні органи, юридичні особи зобов'язані надати відповідну інформацію на запит суб'єктів державного фінансового моніторингу з метою виконання покладених на них Законом обов'язків протягом:

А. 10 робочих днів.

Б. 15 робочих дні.

В. 20 робочих днів.

Г. 30 робочих днів.

Завдання 2 (діагностичне) – оцінювання у межах 6 балів

Зробіть порівняльну характеристику "віртуальної валюти", "електронних грошей", "цифрової валюти" та "криптовалюти" з використанням підходів та термінології *FATF*.

Завдання 3 (евристичне) – оцінювання у межах 9 балів

Чи може Держфінмоніторинг України анулювати у своїй інформаційно-аналітичній системі повідомлення про фінансову операцію, яку було взято на облік помилково через порушення з боку суб'єкта первинного фінансового моніторингу? Які правові наслідки для суб'єкта первинного фінансового моніторингу тягне за собою таке порушення?

Виходячи із типу, трудомісткості завдань та компетентностей, які вони розкривають, максимальна кількість балів за кожне завдання встановлена на такому рівні (табл. 9.3):

Таблиця 9.3

Максимальна кількість балів за кожне питання в підсумковій контрольній роботі

Тип завдання	Максимальна кількість балів
Контрольно-тестове	5
Діагностичне	6
Евристичне	9
Разом	**20**

Критерії оцінювання зазначених типів завдань, що містяться в завданні подано в табл. 9.4 – 9.6.

Таблиця 9.4

Критерії оцінювання контрольно-тестового завдання

Кількість балів, що отримує студент за правильну відповідь на питання	Кількість тестів
0,5	10

Таблиця 9.5

Критерії оцінювання діагностичного завдання

Кількість балів, що отримує студент за виконання завдання	Відповідність вирішення завдання зазначеному опису
0	Завдання не вирішено зовсім або вирішено концептуально неправильно
1 – 2	Під час вирішення завдання допущені помилки, що свідчать про володіння студентом мінімальним рівнем знань за дисципліною
	Завдання вирішене не в повному обсязі – менш ніж на 50 %
3 – 4	Вирішення містить певні технічні помилки при правильному алгоритмі розв'язання
	Завдання вирішене не в повному обсязі – більш ніж на 50 %
5 – 6	Завдання виконано правильно, містить короткий висновок

Таблиця 9.6

Критерії оцінювання евристичного завдання

Кількість балів, що отримує студент за виконання завдання	Відповідність вирішення завдання зазначеному опису
0	Завдання не вирішено зовсім або вирішено концептуально неправильно
1 – 2	Під час вирішення завдання припущені помилки, але загальний підхід до вирішення завдання свідчить про володіння студентом мінімальним рівнем знань із поданого матеріалу
3 – 4	Завдання містить певні аргументації щодо досягнення мети, але їх рівень є поверхневим
5 – 6	Завдання містить певну кількість правильно проведених аналітичних процедур, але їх характер і логіку не можна вважати достатніми
7 – 8	Завдання вирішено правильно, використані достатня кількість засобів для досягнення мети, але отримані дані не взаємопов'язані, загальний висновок обґрунтований не повністю
9	Завдання вирішено правильно, використані практично всі можливі засоби для досягнення мети, загальний висновок обґрунтований

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Розподіл балів, які отримують студенти

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години		Форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
						Форми контролю	Макс. бал
1	2	3		4		5	6
К 1*	1	Ауд.	–	Лекція	–	–	–
			–	Практичне заняття	–	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику	–	–
	2	Ауд.	2	Лекція	*Тема 1.* Еволюційний аспект проблеми боротьби з ВД/ФТ на міжнародному та національному рівнях	АРП**	1
			2	Практичне заняття	*Тема 1.* Становлення системи протидії легалізації доходів у світі і в Україні	АРП	1
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 2	3	Ауд	–	Лекція	-	–	–
			–	Практичне заняття	-	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
	4	Ауд.	2	Лекція	*Тема 2.* Міжнародні стандарти у сфері запобігання та ПВД/ФТ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 2.* Міжнародні норми побудови системи протидії легалізації доходів	АРП (1) + + НЗ*** (20)	21
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 3	5	Ауд.	–	Лекція	–	–	–
			–	Практичне заняття	–	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
	6	Ауд.	2	Лекція	*Тема 3.* Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 3.* Основні типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом	АРП	1

Продовження табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 4	7	Ауд.	–	Лекція	–	–	–
			–	Практичне заняття	–	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
	8	Ауд.	2	Лекція	*Тема 4*. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 4.* Загальні засади фінансового моніторингу в Україні	АРП (1) + + ПКР**** (10)	11
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 5	9	Ауд.	–	Лекція	–	–	–
			–	Практичне заняття	–	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
	10	Ауд.	2	Лекція	*Тема 5*. Організаційно-правовий статус ДСФМУ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 5.* Завдання та повноваження ДСФМУ	АРП	1
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 6	11	Ауд	–	Лекція	–	–	–
			–	Практичне заняття	–	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
	12	Ауд.	2	Лекція	*Тема 6.* Завдання, права та обов'язки СДФМ і СПФМ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 6*. Завдання, права та обов'язки СДФМ та СПФМ	АРП (1) + + НЗ (20)	21
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 7	13	Ауд	–	Лекція	–	–	–
			–	Практичне заняття	–	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–

Закінчення табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
	14	Ауд.	2	Лекція	*Тема 7.* Організація ФМ СПФМ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 7.* Організація фінансового моніторингу СПФМ (банками)	АРП (1) + + ПКР (10)	11
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
	15	Ауд.	2	Лекція	*Тема 7.* Організація ФМ СПФМ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 7.* Організація фінансового моніторингу СПФМ (банками)	АРП	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 8	16	Ауд.	2	Лекція	*Тема 8.* Особливості організації ФМ спеціально визначеними нефінансовими СПФМ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 8.* Організація фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими СПФМ	АРП (1) + + Підсумкова КР (20)	21
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/статті	–	–
К 9	17	Ауд.	2	Лекція	*Тема 9.* Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері ПВД/ФТ	АРП	1
			2	Практичне заняття	*Тема 9.* Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері ПВД/ФТ	АРП	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка доповіді/ статті опрацювання нормативно-правової та статистичної бази	–	–
Усього годин		**120**		**Загальна максимальна кількість балів за дисципліною**			**100**

Примітка: * К1…К9 – складові компетентності (див. додаток А);
** АРП – активна робота на парі;
*** НЗ – наукове завдання, есе, стаття;
**** ПКР – поточна контрольна робота.

Розподіл балів у межах тем навчальної дисципліни наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів, які отримують студенти під час заліку

Поточні контрольні роботи, підсумкова контрольна робота та СРС									Сума
Т1*	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	100
10	10	10	10	10	10	20	10	10	

Примітка. * Т1, Т2 ... Т9 – теми навчальної дисципліни.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми навчальної дисципліни		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Захист наукового завдання/есе	Поточна контрольна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього
Тема 1	1 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	2 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	2
Тема 2	3 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	4 тиждень	1	0,5	0,5	20	–	–	22
Тема 3	5 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	6 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	2
Тема 4	7 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	8 тиждень	1	0,5	0,5	–	10	–	12
Тема 5	9 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	10 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	2
Тема 6	11 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	12 тиждень	1	0,5	0,5	20	–	–	22
Тема 7	13 тиждень	–	–	–	–	–	–	–
	14 тиждень	1	0,5	0,5	–	10	–	12
	15 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	2
Тема 8	16 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	20	22
Тема 9	17 тиждень	1	0,5	0,5	–	–	–	2
Усього		**10**	**5**	**5**	**40**	**20**	**20**	**100**

Підсумкова оцінка з дисципліни відповідає наступним шкалам за ЄКТС та національною шкалою, що подано у табл. 10.4.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Андрійченко Ж. О. Фінансовий моніторинг у системі управління ризиками ринків фінансових послуг // Розвиток системи управління ризиками ринків фінансових послуг : монографія / наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : Ексклюзив, 2014. – С. 140–150.

2. Андрійченко Ж. О. Сучасний стан та перспективи імплементації в Україні міжнародних стандартів із протидії відмивання доходів та фінансуванню тероризму // Розвиток ринків фінансових послуг в умовах європейської інтеграції : монографія / наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : Ексклюзив, 2014. – С. 170–179.

3. Буткевич С. А. Фінансовий моніторинг: зарубіжний досвід та українська модель : монографія / С. А. Буткевич. – Сімферополь : Кримнавчпеддержвидав, 2012. – 313 с.

4. Внукова Н. М. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 204 с.

5. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 292 с.

6. Єфименко Т. І. Розвиток національної системи фінансового моніторингу : монографія / С. С. Гасанов, О. Є. Користін та ін. / Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр." – Київ : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2013. – 378 с.

7. Науково-практичний коментар до Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" / А. Г. Чубенко, М. В. Лошицький, С. С. Бичкова, Я. В. Котляревський. – Київ : Ваіте, 2015. – 816 с.

8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702 (зі змінами та доповненнями) // (Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 39. – Ст. 2057.

11.2. Додаткова

9. Андрійченко Ж. О. Аналіз сучасних підходів до визначення терміну "фінансовий моніторинг" / Ж. О. Андрійченко, В. А. Гужева // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : збірник матеріалів Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Харків : ХНЕУ, 2011. – С. 18–20.

10. Андрійченко Ж. О. Міжнародні рекомендації з національної оцінки ризиків у сфері ПВД/ФТ / Ж. О. Андрійченко // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : збірник матеріалів Третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2013. – С. 13–18.

11. Буткевич С. А. Фінансовий моніторинг в Україні: правова природа та перспективи розвитку / С. А. Буткевич // Юридична Україна. – 2012. – № 4. – 2012. – С. 43–49.

12. Внукова Н. М. Концептуальні основи розвитку системи фінансового моніторингу за міжнародними стандартами / Н. М. Внукова // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : збірник матеріалів ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2013. – С. 79–84.

13. Давиденко Д. О. Обов'язковий фінансовий моніторинг операцій на ринку житлової нерухомості / Д. О. Давиденко // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Харків : Ексклюзив, 2016. – С. 58–69.

14. Деякі питання Єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 р. № 299 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – С. 156.

15. Деякі питання організації фінансового моніторингу : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 552 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 64. – С. 280.

16. Жубрин Р. В. Противодействие легализации преступных доходов (зарубежный и российский опыт) : монография / Р. В. Жубрин. – Москва : АПКиППРО, 2010. – 316 с.

17. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України № 8073-X від 07.12.1984 р. (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – С. 1122.

18. Користін О. Є. Фінансовий моніторинг у сфері страхової діяльності як інститут економічної безпеки України : монографія / О. Є. Користін, Ю. Р. Гавдьо, Д. В. Кіріка. – Київ : Друкарня Діапринт, 2012. – 303 с.

19. Кримінальний кодекс України (текст надруковано за Офіційним вісником України. – 2001. – № 21. – Ст. 920). – Харків : Фоліо, 2006. – 382 с.

20. Критерії оцінювання рівня ризику суб'єктів первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство інфраструктури України, бути використаними з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ Міністерства інфраструктури України від 2 листопада 2015 р. № 437 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 94. – С. 352.

21. Критерії ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ Міністерства фінансів України від 8 липня 2016 р. № 584 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 63. – С. 34.

22. Критерії, за якими Міністерством фінансів України оцінюється рівень ризику суб'єкта первинного фінансового моніторингу бути використа-

ним з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ Міністерства фінансів України від 26 січня 2016 р. № 17 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 30. – С. 269.

23. Критерії, за якими оцінюється рівень ризику для суб'єктів первинного фінансового моніторингу державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Нацкомфінпослуг : Розпорядження Нацкомфінпослуг від 13 жовтня 2015р. № 2481 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 90. – С. 264.

24. Критерії, за якими оцінюється рівень ризику суб'єкта первинного фінансового моніторингу бути використаним з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ Міністерства фінансів України від 26 січня 2016 р. № 18 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 30. – С. 272.

25. Критерії, за якими оцінюється рівень ризику суб'єкта первинного фінансового моніторингу бути використаним з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ Міністерства юстиції України від 6 жовтня 2015 № 1899/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 84. – С. 516.

26. Некрасов В. А. Виявлення легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (оперативно-розшуковий аспект) : навч.-практич. посіб. / В. А. Некрасов, Л. В. Борець, С. Ю. Мироненко. – Київ : Видавничий дім "Скіф", КНТ, 2008. – 88 с.

27. Основи фінансового моніторингу фінансових послуг : навч. посіб. / за ред. Н. М. Внукової. – Київ : КНТ, 2009. – 135 с.

28. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 року № 537 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 62. – С. 109.

29. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу : Постанова Національного банку України від 26 червня 2015 № 417 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 62. – С. 146.

30. Положення про здійснення фінансового моніторингу професійними учасниками ринку цінних паперів : Рішення Національної комісії із цінних паперів та фондового ринку від 17 березня 2016 р. № 309 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 34. – С. 135.

31. Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України : Наказ Міністерства юстиції України від 18 червня 2015 р. № 999/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 52. – С. 518.

32. Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Державна служба фінансового моніторингу України : Наказ Міністерства фінансів України від 23 липня 2015 р. № 662 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 68. – С.170.

33. Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами : Розпорядження Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 05.08.2003 р. № 25 (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 74. – С. 104.

34. Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг : Указ Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1070/2011 // Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 94. – С. 41.

35. Порядок доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції : Наказ Міністерства фінансів України від 5 травня 2016 р. № 475 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 44. – С. 59.

36. Порядок електронної взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу та Державної служби фінансового моніторингу : Наказ Міністерства фінансів України від 24 грудня 2015 р. № 1085 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 6. – С. 82.

37. Порядок надання державними органами та органами місцевого самоврядування, державними реєстраторами інформації про фінансові операції на запит до Державної служби фінансового моніторингу : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 708 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 76. – С. 270.

38. Порядок надання державними органами, державними реєстраторами на запит суб'єкта первинного фінансового моніторингу інформації про клієнта : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2015 р. № 693 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 74. – С. 72.

39. Порядок подання інформації для взяття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу, виявлення та реєстрації, а також подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу Державній службі фінансового моніторингу інформації про фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи розповсюдження зброї масового знищення : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 552 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 64. – С. 280.

40. Порядок подання суб'єктами господарювання, підприємствами, установами та організаціями, що не є суб'єктами первинного фінансового моніторингу, інформації на запит Державної служби фінансового моніторингу : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 411 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 50. – С. 56.

41. Порядок формування облікового ідентифікатора та надання довідки про обліковий ідентифікатор та форми такої довідки: Наказ Міністерства фінансів України від 8 червня 2015 р. № 542 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 52. – С. 331.

42. Правові та методичні засади протидії легалізації "брудних" коштів на фінансовому ринку України // Фінансовий ринок України. – 2006. – № 8 (34). – С. 13 – 16.

43. Принципи опрацювання одержаної від суб'єктів первинного фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, та критеріїв аналізу таких операцій : Наказ Міністерства фінансів України від 10 березня 2015 р. № 306 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 27. – С. 50.

44. Приходько О. Боротьба з відмиванням грошей: європейський досвід для України / О. Приходько // Дзеркало тижня. – № 49 (678) 22. – 28 грудня 2007 р.

45. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 1. – Т. 1. – С. 1.

46. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 30 квітня 2003 р. № 638-IV (із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 25. – 180 ст.

47. Про визначення критеріїв, за якими оцінюється ризик суб'єкта первинного фінансового моніторингу – професійного учасника фондово-

го ринку (ринку цінних паперів) бути використаним для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Рішення НКЦПФР від 31 травня 2016 р. № 617 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 50. – С. 173.

48. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – С. 292.

49. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – С. 3186.

50. Про затвердження форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та інструкції щодо їх заповнення : Наказ Міністерства фінансів України від 29 січня 2016 р. № 24 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 22. – С. 179.

51. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. – 1999. – № 24. – С. 2.

52. Про порядок визначення держав (територій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що провадять діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2015 р. № 510 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 59. – С. 47.

53. Про Сорок рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) : Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 28 серпня 2001 р. № 1124 IV // Офіційний вісник України. – 2001. – № 35. – С. 157.

54. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 32. – С. 82.

55. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2006. – № 13. – С. 61.

56. Романченко О. Міжнародний тероризм як об'єкт фінансового моніторингу / О. Романченко // Фінансовий ринок України. – 2006. – №10(36). – С. 26 – 31.

57. Стратегія розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1407-р // Офіційний вісник України. – 2016. – № 3. – С. 301.

11.3. Інформаційні ресурси

58. Буткевич С. А. Міжнародно-правове регулювання боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом / С. А. Буткевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://radnuk.info/statti/226-admin-pravo /14532-2011-01-18-03-45-59.html.

59. Головко А. Т. Фінансовий моніторинг для небанківських фінансових установ / А. Т. Головко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: //forinsurer.com/ public/04/06/03/1251.

60. Збірник нормативно-правових актів у сфері ПВД/ФТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs /2017/20170202/Zbirka.pdf.

61. Звіт FATF "Відмивання доходів через фізичне переміщення готівки" за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends /documents/ml-through-physical-transportation-of-cash.html.

62. Звіт з проведення національної оцінки ризиків у 2016 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/articles. php?cat_id=558&art_id=23773&lang=uk.

63. Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням доходів та фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення – Рекомендації FATF 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=180&art_id=9871&lang=uk

64. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/.

65. Про боротьбу з фінансуванням тероризму : Конвенція ООН від 9 грудня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada. gov.ua.

66. Про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин : Конвенція ООН від 20 грудня 1988 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua.

67. Про відмивання, виявлення, вилучення та конфіскацію доходів від злочинної діяльності та фінансування тероризму : Конвенція Ради Європи від 16 травня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua.

68. Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом : Конвенція Ради Європи ETS №141 від 8 листопада 1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua.

69. Про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму : Директива Європейського Парламенту та Ради 2005/60/ЄС від 26 жовтня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua.

70. Проти корупції : Конвенція ООН від 31 жовтня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua/.

71. Проти транснаціональної організованої злочинності : Конвенція ООН від 15 листопада 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua.

72. Статистика МВС України : Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. – Режим доступу: http://mvs.gov.ua.

73. Типології Держфінмоніторингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http ://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=114&lang=uk.

74. Типологічні дослідження Державної служби фінансового моніторингу України за 2016, 2015, 2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=114&art_id= 24631&lang=uk.

75. Типологічні звіти EAG [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eurasiangroup.org/typology_reports.php.

76. Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing [Electronic resource]. – Access mode : http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849.

77. Suspicious Activity Report Review [Electronic resource]. – Access mode : www.fbi.gov/.

78. The financial services sector in Europe. Regulatory investigation and enforcement issues in Germany. Freshfields Bruckhaus Deringer [Electronic resource]. – Access mode : www.freshfields.com/.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Фінансовий моніторинг" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Еволюційний аспект проблеми боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму на міжнародному та національному рівня					
К1 – здатність визначати сутність легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, аналізувати предикатні злочини, усвідомлювати структуру міжнародної системи ПВД/ФТ	Сутність поняття фінансова послуга, фінансова операція	Сутність поняття легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом. Види та повноваження міжнародних організацій у сфері ПВД/ФТ	Виявляти вплив вимог міжнародних організацій на розвиток системи ПВД/ФТ в Україні	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо підготовки до чергових раундів взаємоперевірки відповідності системи ПВД/ФТ України вимогам міжнародних організацій	Самостійне прогнозування наслідків виявлення невідповідності системи ПВД/ФТ України вимогам міжнародних організацій
Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму					
К2 – здатність адаптувати і використовувати міжнародні стандарти у сфері ПВД/ФТ у професійній діяльності	Основні міжнародні організації у сфері ПВД/ФТ	Сутність та основні положення базових міжнародних стандартів у сфері ПВД/ФТ	Аналізувати положення нормативних актів у сфері ПВД/ФТ, виявляти їх правонаступництво та шляхи імплементації в Українське законодавство	Донесення власних висновків щодо необхідності імплементації в українське законодавство вимог міжнародних стандартів	Здатність до подальшого самостійного пошуку та аналізу міжнародних стандартів у сфері ПВД/ФТ та методів їх використання в професійній діяльності

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Типології легалізації коштів та майна, отриманих злочинним шляхом					
К3 – здатність визначати сутність, етапи схем із легалізації доходів на основі аналізу типологій легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом	Поняття легалізації злочинних доходів, види предикатних злочинів, базові засади здійснення фінансової діяльності суб'єктами господарювання	Основні моделі та етапи легалізації злочинних доходів	Виявляти індикатори операцій, спрямованих на легалізацію доходів одержаних злочинним шляхом	Презентувати результати типологічних досліджень	Відповідальність за точність і коректність розуміння типологій легалізації злочинних доходів та постійне оновлення цих знань для забезпечення належного виконання обов'язків СПФМ
Тема 4. Поняття, система та суб'єкти фінансового моніторингу в Україні					
К4 – здатність орієнтуватися в механізмі функціонування системи фінансового моніторингу України	Сутність поняття фінансова послуга, фінансова операція	Структура системи фінансового моніторингу України	Виявляти операції, які підлягають фінансовому моніторингу	Розумітися на комунікаційній взаємодії суб'єктів фінансового моніторингу	Самостійність і відповідальність у разі участі в операціях, що підпадають під фінансовий моніторинг
Тема 5. Організаційно-правовий статус Державної служби фінансового моніторингу Україні					
К5 – здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації щодо повноважень Держфінмоніторингу	Система та суб'єкти фінансового моніторингу	Особливості організаційно-правового статусу Держфінмоніторингу	Оцінювати показники діяльності Держфінмоніторингу	Доведення власних висновків під час ухвалення відповідних управлінських рішень щодо взаємодії з Держфінмоніторингом	Здатність до подальшого самостійного навчання та відповідальність у питаннях взаємодії із Держфінмоніторингом
Тема 6. Завдання, права та обов'язки суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу					
К6 – здатність орієнтуватися в повноваженнях суб'єктів фінансового моніторингу	Система та суб'єкти фінансового моніторингу	Особливості організаційно-правового статусу суб'єктів фінансового моніторингу	Робити правовий аналіз ситуацій при виконанні СФМ своїх обов'язків та реалізації прав	Доведення власних висновків під час ухвалення відповідних управлінських рішень у сфері ФМ	Здатність до подальшого самостійного навчання та відповідальність за виконання обов'язків СФМ

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Організація фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу					
К7 – здатність до організації фінансового моніторингу у СПФМ	Система, суб'єкти фінансового моніторингу та їх обов'язки	Порядок організації фінансового моніторингу СПФМ	Розробляти Правила і Програму фінансового моніторингу, критерії оцінки ризику	Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети	Самостійність і відповідальність за результати організації фінансового моніторингу
Тема 8. Особливості організації фінансового моніторингу спеціально визначеними нефінансовими суб'єктами первинного фінансового моніторингу					
К8 – здатність до організації фінансового моніторингу у спеціально визначених нефінансових СПФМ	Система, суб'єкти фінансового моніторингу та їх обов'язки	Порядок організації фінансового моніторингу у спеціально визначених нефінансових СПФМ	Розробляти Правила і Програму фінансового моніторингу, критерії оцінки ризику для спеціально визначених нефінансових СПФМ	Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети	Самостійність і відповідальність за результати організації фінансового моніторингу
Тема 9. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму					
К9 – здатність каліфікувати злочини та усвідомлювати відповідальність у сфері ПВД/ФТ	Права та обов'язки СФМ	Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері ПВД/ФТ	Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань у сфері ПВД/ФТ	Демонструвати навички спілкування в професійних і наукових колах іноземними мовами	Самостійність і відповідальність за результати організації фінансового моніторингу

Зміст

Вступ 3
1. Опис навчальної дисципліни 4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни 5
3. Програма навчальної дисципліни 7
4. Структура навчальної дисципліни 11
5. Плани семінарських та зміст практичних занять 12
6. Самостійна робота студентів 23
    6.1. Контрольні запитання для самодіагностики 26
7. Індивідуально-консультативна робота 30
8. Методи навчання 30
9. Методи контролю 34
10. Розподіл балів, які отримують студенти 44
11. Рекомендована література 49
    11.1. Основна 49
    11.2. Додаткова 50
    11.3. Інформаційні ресурси 56
Додатки 58

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ

Робоча програма
для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Андрійченко** Жанна Олегівна

Відповідальний за видання *Н. М. Внукова*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2017 р. Поз. № 56 ЕВ. Обсяг 62 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру ***ДК № 4853 від 20.02.2015 р.***